

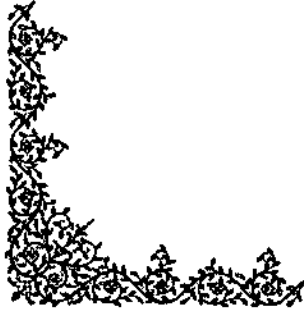
اسطوره های

دنا

مؤلف: دکتر مرتضی صفایی

با همکاری:

لهراسب بهرامیان، شهاب شهیدانی، امرالله قاسمی

سرشناسه: صفایی، مرتضی ۱۳۳۲

عنوان و نام پدید: اسطوره های دنا/ مؤلف مرتضی صفایی با همکاری بهرامیان، شهاب شهیدانی، امرالله قاسمی

مشخصات نشر: سعیرم سام آرام ۱۳۸۸

مشخصات ظاهری: ۴۶ص: مصور ۱۴+۲۱س م

شابک: 987-600-90984-0-8

وضیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص ۴۶

موضوع: فردوسی، ابوالقاسم ۳۲۹-۲۴۱۶ق.. شاهنامه.. نامه-قله دنا در ادبیات-دنا در اساطیر

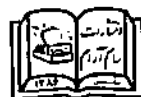
موضوع: نامهای جغرافیایی در ادبیات

شاسه افزوده: بهرامیان، بهرامش-شهیدانی، شهاب - قاسمی، امرالله

رده بندی گنره: ۱۳۸۸ ص ۸ ق/ PIR۳۵۵۵

رده بندی دیویی: ۸۳۳/۸۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۷۳۴۶۶

مؤلف: دکتر مرتضی صفایی

ویراستار: مهراپ صابری

نایب کامپیوتری: آزاده صفایی

انتشارات: سام آرام

سال و نوبت چاپ: اول-۱۳۸۸

لینوگرافی: سینا

چاپخانه: محمد

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

شابک: 987-600-90984-0-8

تقدیم به:

روح بلند شهدا و سربازان

و مرز داران

سحر خیزان

ورزشکاران

کوهنوردان

و تقدیم به جویندگان علم و دانایی و

آنان که قلبشان برای تعالی و سر بلندی

و عزت مردم این مرزو بوم می تپد.

مقدمه:

تقریباً همه ملت‌ها اسطوره دارند حتی اقوام بدوی و فاقد خط، و این اسطوره‌ها با رمز و داستانهای مختلفی است که سینه به سینه نقل می‌شوند، آلام و آرزوها و تمایلات فکری و روحی خود را در دل اسطوره عیان می‌سازند تاریخ اسطوره‌ای ما که تجلی بارز آن در شاهنامه و در اوستا مربوط به پیشدادیان و کیانیان است از تاریخ واقعی جدا نیست. تاریخ اسطوره‌ای گاه بیشتر از تاریخ واقعی تمایلات روحی و خصوصیات باطنی یک ملت را نشان می‌دهد بگونه‌ای که تاریخ واقعی نمی‌تواند.

واژه‌ی انگلیسی HISTORY واژه‌ی فرانسوی HISTOIRE و واژه ایتالیایی STORIA همگی از واژه یونانی HISTORIA ریشه گرفته‌اند که در آغاز برای بیان و تفسیر عمومی پدیده‌ها و اشیاء بکار می‌رفت. اسطوره‌ی عربی همین HISTORIA یونانی است. تردیدی نیست که نظرهای دیگری نیز در باره ارتباط اسطوره عربی و Historia یونانی وجود دارد.

انسان از بدو آفرینش و در طول تاریخ حیات خویش برای پاسخگویی به حوادثی که در حیطه‌ی زندگی وی واقع می‌شدند و

برای ادراک آنچه برای اونا شناخته و خارق العاده می نمود به خلق اسطوره پرداخت و اسطوره زاده ی باورها و تفکر خلاق انسانهاست. در جامعه اسطوره ای علاوه بر شاخصه های فرا انسانی روشها و منش های انسانی را به روشنی می بینیم.

ویژگی های اسطوره:

۱- تبیینی که از نحوه ی آفرینش کاینات بیان می شود با خرد امروزی منافات دارد و پنداشت های انسانهای باستان را در باره پدیده های طبیعی بر ما آشکار می کند.

۲- قهرمانان و خدایان از قدرتهای مافوق بشری برخوردارند.

۳- نه به یک نویسنده خاص بلکه به مردمانی معین نسبت داده می شود.

۴- به صورتهای متفاوت و متضاد ثبت شده است.

۵- داستانهای منفرد نیست بلکه حلقه ای از زنجیره ی بزرگی از داستانهای مرتبط است.

می توان گفت مجموعه اسطوره های هر ملتی، واجد نظام و هم پیوندی درونی است و تصویری منسجم از باورها و ادراکهای یک ملت است.

متن داستان شاهنامه، موقعیت جغرافیایی منطقه، غار کیخسرو، گردنه بیژن و چشمه ی بشو و صحبت های رایج ساکنین شهر و روستاهای دامنه ی دنا شنیده ها و باورهای آنهاست که ممکن است روزی به اثبات برسد و ممکن است در هاله ای از ابهام باقی بماند و بعضی مطالب کتب دیگر که در پا ورقی ها ذکر شده ما را بر این داشت

که شاید حتی الامکان متناسب ترین زمینه ی رخداد همان دنا باشد و الا در بیان اسطوره ای آوردن سند متقن و استدلال قطعی حکم پای چوبین را دارد و معیارهای سنجش فرای زمان و مکان است.

اگر دنا نباشد کدام کوه است (حکایت ملانصرالدین و مرکز زمین است) و از آنجایی که هدف غایی استعلای انسان است با فرا رسیدن محرم در ذهن نویسنده که متأثر از عظمت و رخدادهای آن بوده نا خود آگاه این داستان اسطوره ایی قدری مورد ارزیابی و سنجش قرار گرفته و نویسنده نتوانسته بی تفاوت از این رخدادها بگذرد.

یونگ {روانشناس} دنیای اسطوره را پرتوی روشنی بخش بر روان پیش آگاه جامعه محسوب می کرد. از نظر یونگ، شناخت اسطوره های ملل گوناگون یعنی شناخت تبلورهای فرهنگی ژرف ترین لایه های روان همه ابنای بشر. شناخت اسطوره های دنا، شناخت آرزوها-آرمانها و مدینه ی فاضله ای است که مردم ایران در روان نا خود آگاه خود دارند

هویت مردم ایران هم ایرانی است هم اسلامی، هویت ایرانی ما نیز شامل تاریخ اسطوره ای و تاریخ باستان ما است. این تاریخ از ظهور هخامنشیان از پایان قرن ششم قبل از میلاد آغاز و تا سقوط ساسانیان ادامه می یابد (تا نیمه اول قرن هفتم میلادی) و هویت اسلامی، از پیروزی اسلام در ایران، و انتخاب و استقبال و پذیرش اسلام بعنوان دین و آئین زندگی برتر.

جفای بر هویت ما آن است که همواره خواسته اند یکی از این

دو را کنار بزنند در دوران پهلوی اصرار بر حذف تاریخ اسلام و پر رنگتر نشان دادن تاریخ باستان بود اما تاریخ و هویت ایران را این دو جریان با هم می‌سازند.

برای پیوستگی ایرانیان در پهنه گسترده مملکت بزرگ ایران و وحدت کلمه و مرکزیت دادن به مدیریت واحد و اداره مملکت و برانگیختن غیرت حماسی دفاع از مرز و بوم و حفظ یک پارچگی تمامیت ارضی و تبلیغ ارزشهای خالص الهی و توحیدی پایدار ایران باستان خصوصا در عصرهایی که رسانه و ارتباطات جمعی در سطح امروزی نبوده، اسطوره‌های حماسی بسیار مفید و الهام بخش و هویت و تمدن ساز و در مقابل بیگانه و متجاوز هیبت و صولت آفرین بوده است.

کوه در دنیای اسطوره رمز محور کیهانی است که زمین را به آسمان می‌پیوندد و نماد قدرت خدایان محسوب می‌شود این رمز در همه فضا های قدسی همانند ستون کلیسا، برجهای هرمی، مناره ها، مساجد و خانقاه ها نمودار است در اساطیر هند کوه نماد قدرت خدایان است. در اساطیر یونان کوه المپ (olymp) جایگاه خدایان آسمانی و نمودار قداست است. بنابر این اساطیر ایرانی کوه مقدس البرز و زاگرس پیرامون زمین را به آسمان پیوسته و نقطه تلاقی آسمان و زمین محسوب می‌شود و طلوع و غروب خورشید، ایزد مهر و ستارگان از بالای البرز صورت می‌گیرد و در سخن فردوسی در داستان اسکندر شاهد سخن گفتن کوه هستیم.

چو آمد به تاریکی اندر سپاه
خروشی بر آمد ز کوه سیاه

در اساطیر ایرانی غار همچون کوه نماد و محور و مرکز پرستش است. گردنهی بیژن و غار کیخسرو در دنا^۱ مکانهای اسطوره‌ای و حماسی‌اند و بیژن و کیخسرو یادگاران دوران اسطوره‌ای در شاهنامه‌ی فردوسی هستند و شعر حماسی بازتاب فرهنگی دورانی است که انسان خود و تاریخش را می‌سازد. آیین و رفتار شخصیت‌های اسطوره‌ای آرمانهای مردم وطن پرست ایران زمین بوده است.

۱- پژوهشی در اساطیر ایران مهرداد بهار انتشارات آگاه چاپ دوم ۱۳۷۶ صص ۲۸۰-۲۸۱

اسطوره‌های دنا^۱

رستم نماد آزادگی و جوانمردی و شجاعت و کیخسرو نماد عدالت و نیکی است و پیروزی نیکی بر بدی.

از اینکه در کوهی به عظمت دنا نامی و اثری از قهرمانان حماسی وجود دارد عجیب نیست چون پایتخت کیکاووس و کیخسرو تا عصر لهراسب اسطخر فارس بوده است و زاگرس در قلب فارس قرار داشته است. پیوند عظمت دنا و کیخسرو پیوند زیبایی است.

از طرفی حکومت اصفهان از طرف کیکاووس به گودرز پدر گیو و بعد هم از طرف کیخسرو به گیو پدر بیژن واگذار شده بود. پس آنگه سپاهان به گودرز داد و کیخسرو نیز بر همان قرار بود.

به گودرز داد آن زمان اصفهان نهاد بزرگی و جای مهان و بعد از گودرز هم فرمانداری قم و اصفهان را به گیو پدر بیژن داد. بفرمود عهد قم و اصفهان نهاد بزرگان و جای مهان و گردنه بیژن راه ارتباطی کوهستانی بین اصفهان و فارس در شمال و جنوب بوده است.

۱- بلندترین قله رشته کوه زاگرس واقع در جنوب سمیرم و شمال یاسوج.